

Гаврило Тројичанин
(середина XVII века)

При храму свете и живоначалне Тројице

Поче се писати ова светла и божаствена књига, названа минеј, месеца априла 37, а сврши се месеца јула 3 при храму свете и живоначалне Тројице, близу места Пљевља, при митрополиту херцеговском кир Лонгину, при игуману пак ове обитељи кир Мојсију, његовом заповешћу и настојењем и са свом братијом од постања у лето 7141, а од рођења Христова 1633. круг сунца 28, а месеца 15, демел. 18, почетка 7, злато 18 код Врохобрезнице. Ако хоћеш узнати име писца гледај: тројица и једноме дајућа одговор, а ипак двојица, и још десеторогуба, десетица осморица одговор дајући, ипак тројица у десеторици, и свима одговор даје један велмуж који од Грка утаји се, у Словенима пак слави се [= Гаврил] худи и грешни инок о делу пак . . . никако.

Слава Богу изволившем

Слава богу изволевшем почети и свршити, преблагословеној дјеви богородици поспешујућа част, амин. У лето од стварања света 7188, индикт 2, круг сунцу: 18, а месецу 14, темлион 7, епхата 1, а од рођења Христова 1650. месеца маја 3, при храму свете и јединосутне Тројице, у месту званом Врхобрезнице, близу места Пљевља у Херцеговини, у другој години царевања султана Мехмеда, писах пак овај летопис и много потрудив се збирање од многих летописаца многогрешни Гаврил инок отечеством пак од Стефан Поља, које јесте међуречје Таре и Пиве.

Списа се од постања

Слава богу изволевшем почети и свршити и преблагословеној дјеви богородици поспешујућу част, амин. Списа се од постања у лето 7188, а од рођења Христова 1650, индикт 2, круг сунцу 18, а месецу 14, темелион 7, епахта 30. Писа се при храму свете и јединосуштне тројице у месту званој Врхобрезници, близу места Пљевља у Херцеговини. Гаврил.

Благословите, благословени

Слава богу који је у тројци изволећи почети и свршити, преблагословеној дјеви богородици поспештовати част, амин. – Списа се овај месечник од стварања света у лето 7188, а од рођ. Христовог 1651, индикт 3, круг сунцу 19, а месецу 15, темел. 18, злат. 11, епах. 2 сврши се месеца јуна 23, при храму свете и јединосуштне тројице у месту званом Врхобрезница, близу места Пљевља у Херцеговини, трудом и настојањем Теофила јеромонаха, сина Јакова, а писа многогрешни Гаврил велим. (?) Писа се овај месечник у лето треће царства султан – Мухамедова тада управљајући српским престоном патријарх кир Гаврило, а при митрополиту захумском кир Василију Јовановићу, наше пак обитељи, овај храм јесте свете и јединосуштне тројице, игуман Ананније, јеромонах. Молим пак вас, оце свете и братију вазљубљену, и вољеном дотицању се старцем као оцем, са вршњацима као браћом, с младима пак као са чедима, погрешења вашим оштроумљем исправљајте, нас пак о свему усрдно трудивши се благословите, како да и ово улучим некада речено: благословите, благословени. И сами пак знате, не писа ангел, него ум мутан и клонуо, и извод беше лош и сметен. На крају пак беда велика и насиље наваљиваше нашој земљи држим се мишљења да не беше мало озлобљења тада роду хришћанском него ли древном Израилју у Египту при Фараону некада зидаше град тврди Инду и Рамасио Јон.

У научење правде и добродетељи богодухновених

У славу свете и јединосущне и животвор. . . и неразд. . . тр. . . у част преподобних и богоносних отаца наших српске земље просветитеља светога Симеона, новог мироточца, и који је у светих оца нашег Саве, првог архиепископа српског; у познање пак вере хришћанске и у научење правде и добродетељи богодухновених; и у настављење хришћана на путу спасења, и у снабдење тих у живот вечни, дакле пак у буђењу монашког чина и дакле свештеника ка овом делу, који списују свете и душекорисне књиге, најпре у овом садашњем многострадалном времену озлобљења много египатског, усрђем оца нашег кир Мојсија, јеромонаха, игумана обитељи свето – тројичке, и са светима и ревносно превазилазећих отаца и братије бивајуће тада приђе пак у конач дело ово, наречена књига овај шестодневник Јована Екзарха и Козме Иникополова, месеца марта 21 у велику среду, у години од саздања света 7187, а од оваплоћења слова божјег 1649, у Цариграду пак тада владаше агаренски начелник Мехмед, још млад бивајући, као некада седмолетно говорећи, прва година царства имаше тада, рат пак имаше са Венецијом. Венецијанци, пак плењаху старне и разараху град његов тврди и снажни, и тако плењаше и ови Агарена мачем закални, ови у плен одвођени, оставише пак Агарени велику беду твораху својим поданицима, данак узимаше на сваки дан, и ови од хришћана свезани, други бијени, други пак ударани, други пак бежаше у туђе земље остављаше дом и села. Уви! тужан призор видети! оста земља добрих пуста људи пак и стоке и плодова земљаских. У истину многи тада живи славише мртве такве беде немогући трпети, ако да избави их сада свеблагословни господ наш Исус Христос молитвама светих својих.

Труди пак се о овој књизи многогрешни инок Гаврил, који исписа у више реченој обитељи на реченој Врхобрезници, близу места Пљевља у Херцеговини, и сама ова обрењена обитељ и тих инока сажитељ.

Испуни војском и удолија и горе и хумове

Тада Али–паша Ченгић владаше херцеговском епархијом. Сабра себи војску од свуда: од Илирика и Арванти и Климати и Травуњани и Диоклитијани и Захљимијани и Далмати и Хрвати, и испуни војском поља и удолија и горе и хумове. Ови свирепијаху Христово стадо као лавови неукротиви и пантери љути и змије летеће прождирати све верне. Домове плењаху имања разхиштаху, сваки узраст и човек у страху и тузи беше и верни и неверни који имаху имена, остављаше села и домове и бегаху у друге градове и села и странопридошлице беху у туђини. Да ме имате покудити што ово пишем усталом обраћају се и древни повествописци у писајућим делима на земљи, добро добрима и зло злима. Тада манастири велике беде и нужде подношаху, не цену хиљадама аспри , него по три и четири хиљаде гроша од манастира узимаху. Молим пак ви не покудите ме: време ми потребује много тужити и говорити по Јеремији, пак речено, ко ће дати глави мојој воду и очима мојим сузе и усплачу кћери Сионове. Но, најзад за све ово благодарим богу, њему пак слава у векове амин.

Тада сазда Али – паша град на Колашиновићу.